

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Instrvctio R. P. Bartholomæi Riccii Societatis Iesv
Theologi De Modo Recte Meditandi De Rebus Divinis**

Ricci, Bartolomeo

Mogvntiæ, 1605

6 De monitis circa metaphoras obseruandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59608)

per dona spiritus sancti mentem surdi ad obedientiam aperire.

NON parum etiam iuvat legere commentarios eorum, qui ad litteram scripturas exponunt, vt Hieronymum, Chryso-
stum, atq; etiam P. Emmanuelem Sa, qui breuissimè clarissimeq; tota Biblia exposuit, & ad meditantium vsum valde accommodatè.

iac, 1. DEMVM plurimum iuuare puto, si in orationibus tuis pro earum intelligentia recurras ad DEVM, qui dat omnibus affluenter, teste S. Iacobo. Hoc enim donum Apostolis, hoc aliis multis concessum est. Sic legitur S. THOMAM Aquinatem plus oratione, quam studio & continua lucubratione in earum intelligentia profecisse. Idem ergo & tu spera, maxime si, vt ille faciebat, orationibus ieiunia, disciplinas, aliasq; mortificationes adiunxeris.

De monitis circa Metaphoras obseruandis.

C A P. VI.

VENIO ad monita circa Metaphoram obseruanda Primum est, eam nō usurpari, nisi occasione proprietatis alicuius, quam res inter se communem habent. Vera
bi causa

bi causa, proprietates ob quam vocabulum Leonis transfertur ad Christum, est Fortitudo. Vt enim Leo animalium est fortissimus, sic Christus fortissimus est omnium hominum. Inter res item fortissimas numeratur mors. Secundum illud Cantici, *Fortis est, et mors, dilectio* De qua & Christus triumphauit. Hac doctrina est S H I L A R I I. in illa verba D. Matthæi, *Vos estis sal terra.* Sic enim loquitur. *Sal terra, et arbitror, nullum est.* Sibi que hanc obiectionem proponit *Quomodo ergo Apostolos sal nuncupauit?* Sibi que respondet. *Sed proprietates est querenda dictorum, quam & Apostolorum officium, & ipsius salis natura monstrabit. Sal in omnem usum humani generis effectus incorruptionem corporibus, quibus fuerit aspersus, imperit. Apostoli autem sunt rerum cælestium prædicatores, & æternitatis velut satores, immortalitatem omnibus corporibus, quibus eorum sermo fuerit aspersus, conferentes.* Quibus verbis ostendit proprietatem salis communem cum Apostolis fuisse vim conseruandi res à corruptione.

AL T E R V M monitum est, quoniam queuis creatura, etiam minima, à Deo conditore suo, multis variisq; proprietatibus dotata est, hinc sit, vnam eandemque rem ad

H ; multa

Cant. 8.

Hilar.

can. 4. in

Matt.

- multa posse transferri cum significatione translata, nec modo ad diuersa & disparata, sed etiam contraria & pugnantia. Exemplum rerum disparatarum luculentum habemus in voce *AQUA*. quam S. Ioannes in Apocalypsi transfert ad significandum populum. *Aqua multa*, inquit, *populi multi*. In Euangelio verò ad Gratiam, *Ioan. 4.* dicens. *Aqua quam ego dabo es fiet in eos fons AQUA salientis in vitam eternam*. Exemplum deinde contrariorum fit hæc vox *FERMENTVM*, quæ in bonam partem est usurpata à Christo, quando apud B. Matthæum dixit. *Fermentum, quod abscondens mulier in farina satis tribus, donec fermentatum est totum*. In malam verò partem, *Marc. 8.* quando admonuit Phariseos. *Cauete à fermento Phariseorum, quod est hypocrisis*.

Ioan. 4. TERTIVM est, quod non solum sæpe numero in scriptura inuenitur vox in significato proprio, sed etiam translato, idque in eodem libro, imò in vno loco. vt liquet ex colloquio à Christo habito cum Samaritana. Nam vocem *AQUA* primo usurpauit in significatione propria, cum dixit, *Qui biberit ex hac aqua*. Deinde verò in metaphorico, cum ait. *Aqua, quam ego dabo ei.*
fiet

fiet in eo fons aqua salietis in vitam eternam. Adhæc vocem *Messias* ibidem prius vsurpauit in proprio significato *Nonne*, in-
 quiens, *Vos dicitis, quia adhuc quatuor men-
 ses sunt & messis veniet?* posterius in trans-
 latitio. quando paulo post subiecit. *Leuate
 oculos, & Videte regiones, quia iam alba
 sunt ad messem.* Idem videre est in aliis
 multis S. scripturæ locis, si attentè eas ex-
 pendas.

EX TREMUM est, quamuis sæpius me-
 taphora in vna alteraue voce cõsistat, tamẽ
 aliquando integrum occupat sermonem, vt
 apud Ioannẽ, dum Christus ait. *Ego sum Vi-
 tu, & Vos palmites. Et pater meus agricola est.* Ioan. 15.

Deniq; adiungendum est hic documen-
 tum B. Chrysoft. de Parabolis, vt non existi-
 mes omnia leuicula, quæ in parabola sunt,
 esse proposito accõmodanda, sed ea tãtum
 quæ sunt præcipua, & quasi substantialia, vt
 sunt ea, ob quæ significãda parabola est in-
 ducta. Exempli loco Christus adducit para-
 bolam operariõrũ in vineam cõductorum, Mat. 20.
 quia in ea scopus is fuit, ostendere Deũ ho-
 mines ad gloriam prædestinare ex gratia
 cooperante eorũ volũtate. Itaq; licet in ea-
 dem dicatur æqualem omnibus contigisse
 mercedem, contrarium verò scribatur ab

H 4 Apostolo

1. Cor. 15. Apostolo, dum ait *Sicut stella differt à stella in claritate, sic & resurrectio mortuorum, nihili, inquit ille. faciendum est, quia ad accommodationem parabolæ non pertinet.*

Quibus de causis diuina scriptura utatur figuratis locutionibus.

C A P. VII.

S P A T R E S varias assignant causas, cur Dominus DEVS Veteris Nouique testamenti scriptoribus inspirarit, vt tot tropis, figuris uè in scribendo uterentur. Quarum nonnullas nostro proposito congruentiores hic commemorabo.

Cap. 11. THEOPHYLACTVS in Lucam causam reddit, vt scriptura obscuritate sua quâ efficiunt metaphoræ, attentum & sedulum redderet Lectorem ad eruendû genuinum sensum.

S. CLEMENS Alexandrius in 6. Stromatum scribit spiritum sanctum voluisse hac nube obscuritatis, coercere superbiam nostram, vt dum eas obiter percurrendo intelligentiam non assequimur, humilimus nos, & ingenii nostri stuporem agnoscamus.

S. HIERONYMVS ad caput II. Isaia illam